

مقایسه روش‌های عددی با شبکه عصبی- مو جکی در توزیع آبودگی رودخانه

مطالعه موردی (رودخانه غازان چای)

پروفسور سید امیر الدین صدر نژاد^۱، مریم خلیل زاده پشتگل^۲، مجتبی نوری^۳

^۱ استاد گروه مهندسی ژئو تکنیک، دانشکده عمران، دانشگاه صنعتی خواجه نصیر الدین طوسی

^۲ دانشجوی دکتری مهندسی عمران - محیط زیست، دانشکده عمران، دانشگاه صنعتی خواجه نصیر الدین طوسی

^۳ دکتری مهندسی منابع آب، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران، ایران

sadrnejad@kntu.ac.ir

maryam.khalilzadeh61@gmail.com

mojtabanoury@gmail.com

چکیده:

یکی از مسائل مهم در مهندسی منابع آب، بررسی مکانیزم انتقال و پخش آبودگی در آبهای سطحی است. در چند دهه اخیر روش‌های مختلفی بر اساس مشاهدات میدانی، مدل‌های آزمایشگاهی، روش‌های تحلیلی و مجموعه وسیعی از مدل‌های عددی در جهت توصیف و پیش‌بینی حرکت آب‌ینده در منابع آبهای سطحی توسعه یافته‌اند. در این مطالعه پدیده انتشار آبودگی در رودخانه بررسی شده است. از آنجایی که آبهای سطحی یکی از منابع مهم تامین آب در سراسر کره زمین هستند. پس توجه به حفظ آن و جلوگیری از آبودگی این منبع آبی مهم بوسیله آب‌ینده‌ها اهمیت زیادی دارد. در این مطالعه مکانیزم انتشار آبودگی در رودخانه به کمک روش عددی اجزا محدود که یکی از روش‌های عددی قوی می‌باشد در حالت غیر دائمی و یک بعدی برای انتشار، که شامل ترمیناتورهای جابه‌جایی، پخته‌شدن و تجزیه حل شده است. در اکثر مطالعات قبلی به عنوان روش حل عددی معادله انتشار آبودگی، از روش‌های تفاضلی محدود استفاده شده است. در این تحقیق نتایج حل معادله بوسیله روش اجزا محدود با نتایج روش تفاضلی محدود مقایسه شده و در راستای توسعه تحقیق از مدل شبکه عصبی- مو جکی و تابع مو جک پلیوگ استفاده شده است و نتایج این سه مدل باهم مقایسه شده است.

کلمات کلیدی: اجزا محدود، شبکه عصبی- مو جکی، معادله جابه‌جایی و پخش، روش‌های عددی، آبودگی رودخانه

- ۱ - مقدمه :

آبهای سطحی جزء منابع مهم تامین آب آشامیدنی هستند، و خطر ورود آب‌ینده به این منبع مهم تامین آب در سرتاسر جهان وجود دارد. از این رو تلاش‌های زیادی برای جلوگیری از آبوده شدن این منبع آبی مهم انجام شده است. آب‌های سطحی همیشه به عنوان تخلیه گاه اصلی پساب و فاضلاب ناشی از فعالیت‌های کشاورزی، صنعتی و شهری بوده‌اند. این امر کیفیت این منابع آبی را برای مصارف انسانی تحت تاثیر قرار داده است. اما همواره فاضلاب‌ها و منابع آبوده کنند وارد رودخانه‌ها می‌شوند. با ورود فاضلاب‌های صنعتی و خانگی به رودخانه، رودخانه شروع به تصفیه فاضلاب می‌کند که این عمل باعث کاهش اکسیژن محلول رودخانه می‌شود. با توجه به غلظت آب‌ینده ورودی به